Ш 976

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

ШУТКА Галина Іванівна

УДК 371.217:37.037

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОГО СТАНУ ДІТЕЙ У ЛІТНЬОМУ ОЗДОРОВЧОМУ ТАБОРІ

13.00.05 — соціальна педагогіка

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2001

Дисертація є рукопис

Робота виконана на кафедрі соціальної педагогіки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат біологічних наук, доцент
Трач Володимир Михайлович,
Львівський державний інститут фізичної культури,
проректор з навчальної роботи

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Дубогай Олександра Дмитрівна,
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова, завідувач кафедри
фізвиховання і здоров'я

кандидат педагогічних наук, доцент
Заверико Наталія Віталіївна,
Запорізький державний університет,
доцент кафедри управління та соціальної
педагогіки

Провідна установа: Волинський державний університет імені
Лесі Українки, кафедра соціальної педагогіки
Міністерства освіти і науки України, м. Луцьк

Захист відбудеться "14" лютого 2001 р. о 14 год. 30 хв. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.053.13 в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова (01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9)

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9)

Автореферат розісланий "" 2001 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради **Л. В. Долинська**

БІБЛІОТЕКА
ЛЬВІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО

ЧИТАЛЬНА ЗАЛА
ЛДУФК

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сьогодні під впливом багатоаспектних факторів соціально-економічного плану, здоров'я населення України, зокрема дітей і підлітків, значно погіршилося і знаходиться у критичному стані. За даними опитування газети "Молодь століття" видно, що в останні три роки серед тих проблем, які турбують сьогодні молодь, 83% називають "здоровий спосіб життя" (з них 43% – дуже турбує, 40% – турбує певною мірою, а 89% називають "стан власного здоров'я" (з них: 56% дуже турбує та 33% – турбує певною мірою). З цих проблем випливає і коло тих питань, які молоді люди обговорюють між собою.

Значний негативний вплив на здоров'я дітей має зменшення рухової активності, гіпокінезія та гіподинамія, обумовлені великою кількістю загальноосвітніх уроків у школі, домашніх завдань, тривалим перебуванням біля телевізора, недостатньою зайнятістю фізичною культурою.

Як засвідчують результати обстеження, проведені Українським інститутом соціальних досліджень в 1997–1999 роках, біля 90% школярів займаються фізичною культурою в межах затвердженої шкільної програми (2 години на тиждень), решта – за програмою спеціальних медичних груп або повністю звільнені від занять фізичною культурою. Чисельні дослідження (Г.Л. Апанасенко, В.К. Бальсевич, О.Д. Дубогай) переконливо доводять, що традиційний шкільний урок фізичного виховання за змістом, обсягом та інтенсивністю навантажень, не зовсім відповідає потребам організму, що росте, не враховує індивідуальних можливостей школярів.

Однією із проблем неспроможності й неефективності шкільної системи фізичного виховання є те, що її зміст має не оздоровчий, а освітній характер. Шкільний урок фізичної культури, спрямований, перш за все, на вирішення навчальних завдань, пов'язаних з розширенням функціональних ресурсів організму школяра, який не розвивається, підвищенням його імунологічної стійкості до несприятливих факторів зовнішнього середовища, виявляє мінімальний вплив на оздоровлення дитини. Іншою важливою проблемою недостатньої ефективності фізичного розвитку у школі (навіть за умови раціоналізації обсягу) є відсутність умов для досягнення кумулятивного ефекту – тренувального й оздоровчого. В діючій системі шкільного виховання відсутній диференційований підхід до вибору фізичних навантажень відповідно до рівня розвитку, фізичної підготовленості, біологічного віку школяра. Тому науковцями ведеться пошук оптимального підходу до використання часу, який відводиться на фізичне виховання школярів.

Проте, на жаль, домогтися подолання гіподинамії та гіпокінезії, які насунулись на підростаюче покоління, покращення здоров'я в межах лише уроків фізичного виховання практично неможливо. В той же час лише незначна частина школярів охоплена позакласною і позашкільною формами фізкультурних занять. З посиленням комерціалізації діяльності фізкультурних і

спортивних таборів і створення умов для всебічного оздоровлення та активного відпочинку дітей з використанням фізичних вправ, рухливих і спортивних ігор, загартування і навчання плаванню, масажем і різноманітних видів рухової активності дозволяють за мету хоча б частково компенсувати недостатню оздоровчу ефективність шкільної системи фізичного виховання (В.Л. Банков, С.Я. Бондаренко та ін., Ю.Ф. Жуковський та ін.).

Як показує аналіз літератури, на сприятливі можливості, створені саме у дитячих таборах, а ніяк в оздоровчих дитячих таборах, для розвитку рухових якостей і навичок, посиленого фізичного розвитку, працездатності, функціональних можливостей школярів вказується у працях багатьох науковців (Р.О. Альбицької, В.М. Гендера, Д.В. Железного, Ю.А. Коропа, Н.Д. Туленкова, С.Ф. Шевка та ін.). Вивченням специфічної ролі дитячого табору як соціально-педагогічного середовища для раціонального фізичного виховання і розвитку підростаючого покоління займалися Є.І.Коваленко, М.Б.Коваль, В.В.Пимова, Л.Є.Пундик, Н.Г.Трофимюк, а окремі з них розглядали питання щодо можливостей природнього середовища, бази табору для оздоровлення і фізичного розвитку дітей, однак його вивчення як природнього середовища ще не дало своїх результатів у фізичному розвитку дитини, хоча зміни у цьому середовищі можуть мати чималий вплив на здоров'я дітей.

У зв'язку з певною переорієнтацією дитячих літніх оздоровчих таборів у нових соціально-економічних умовах, ряд питань так і залишаються недостатньо розробленими. Зокрема перенесення акценту з чисто виховної прикладної функції (складання норм ГПО, БГПО) на оздоровчу, що обумовлено, з одного боку, виключенням ідеологічної спрямованості роботи дитячих літніх таборів, а з другої — подальшим погіршенням стану здоров'я підростаючого покоління. Другим новим аспектом стала комерціалізація дитячого позашкільного відпочинку, яка також потребує свого вивчення і вирішення проблем, які при цьому з'являються.

Програми фізичного виховання, науково-методичні рекомендації щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи в дитячих оздоровчих таборах стосовно до сучасних умов не розроблені, оскільки відсутні фундаментальні теоретичні дослідження з даної проблематики.

Таким чином, соціальне і педагогічне значення поставленої проблеми, відсутність наукових і методичних праць з даної проблеми обумовили актуальність даного дослідження і вибір теми: **"Соціально-педагогічні умови вдосконалення фізичного стану дітей у літньому оздоровчому таборі"**.

Дисертаційна робота виконана відповідно до наукової програми Львівського державного інституту фізичної культури і затверджена Радою інституту (протокол №7 від 24.IV.2000 р.) та Радою з координації наукових

досліджень в галузі педагогіки і психології України (протокол №4 від 23.V.2000 р.).

Об'єктом дослідження є фізичне виховання дітей шкільного віку в літніх оздоровчих таборах.

Предметом дослідження є виявлення особливостей і педагогічних механізмів впливу на фізичний стан дитини в умовах літнього табору оздоровлення та відпочинку (ТОВ).

Метою дослідження є розкриття оптимальних шляхів організації системи фізичного виховання дітей у дитячому ТОВ та розробка комплексу організаційних і педагогічних прийомів, спрямованих на вдосконалення оздоровчого процесу на тлі фізичного розвитку дітей підліткового віку.

В основу нашого дослідження покладено **припущення** про те, що вивчення специфічних особливостей роботи дитячих літніх оздоровчих таборів у сучасних умовах дозволить обґрунтувати та визначити комплекс організаційно-методичних механізмів, які зможуть забезпечити підвищення оздоровчої ефективності фізичного виховання за рахунок розподілу дітей по групах з врахуванням їхнього фізичного стану, проведення спеціально організованих видів діяльності, що включають традиційні й нетрадиційні засоби впливу на фізичний стан і здоров'я дітей і адаптованих до особливостей кожної групи дітей з врахуванням інтересів та нахилів кожної дитини.

Відповідно до мети і гіпотези були поставлені такі **завдання дослідження**:

– розкрити особливості фізичного розвитку дітей у дитячому оздоровчому таборі як соціально-педагогічного феномена;

– виявити організаційні і педагогічні умови літнього ТОВ як соціально-педагогічного середовища для фізичного розвитку дітей;

– виявити шляхи і розробити механізми оптимальної організації процесу фізичного розвитку дітей, спрямованого на їхнє оздоровлення;

– розробити пакет програм оздоровчого спрямування для літнього ТОВ з врахуванням рівня фізичного стану дітей.

Методологічною та теоретичною основою дослідження стали філософські і психологічні положення про розвиток і формування особистості, концепції детермінації й інтеграції – про виникнення та єдність природних і соціальних потреб і мотивів людської поведінки (Л.С.Виготський, Г.С.Костюк, С.Д.Максименко, А.Маслоу, К.Роджерс, С.Л.Рубінштейн); наукові положення про системний підхід у розвитку і саморозвитку особистості (І.Д.Бех, М.Й. Боринівський, О.В. Скрипченко); положення психології про вікові та індивідуальні особливості розвитку дітей шкільного віку (Л.І.Божович, Г.С.Костюк, С.Д.Максименко, О.В.Скрипченко), специфіку формування в них фізичної культури як один із способів самореалізації і самовдосконалення (Т.С.Ананасенко, Н.В.Андрущук, О.С.Куп, В.І.Лях); положення про організацію розвивального середовища, засоби педагогічного впливу, спрямовані на формування здорового способу життя (В.П.Банков, Ю.А.Коропп,

В.Я.Махов, І.В.Муравов, Л.Є.Пундик); положення основних нормативних документів у галузі фізичного виховання школярів.

У процесі дослідження використовувався **комплекс методів**, адекватних меті і завданням:

теоретичні методи – аналіз і узагальнення теоретичних основ досліджуваної проблеми; вивчення документів, які регламентують діяльність літніх ТОВ; моделювання структури педагогічного процесу фізичного розвитку дітей; прогнозування розвитку і фізичного вдосконалення дітей шкільного віку;

емпіричні – діагностичні (опитування, тестування фізичних якостей і функціональних можливостей, педагогічне спостереження), експертне оцінювання, педагогічний експеримент, статистичні методи обробки матеріалів.

Експериментальна база. Дослідження проводилися на базі дитячих оздоровчих таборів на території Львівської області: "Спартаківець", "Добротвір", "Олімпія", "Синевір", "Гарт" та СШ № 89 м. Львова. Дослідженням було охоплено 485 дітей шкільного віку (в межах від 10 до 14 років).

Наукова новизна одержаних результатів полягає у визначенні специфічних вимог щодо організації і методики фізичного стану дітей у літньому оздоровчому таборі як специфічному соціально-педагогічному середовищі; вперше розроблені і обґрунтовані експрес-методики розподілу школярів для практичної роботи педагогів з ними з метою позитивної зміни їхнього фізичного стану; розроблені технології вдосконалення фізичної підготовленості дітей середнього шкільного віку з урахуванням їхніх мотивів, форм поведінки, обґрунтовано соціально-педагогічні умови, які забезпечують підвищення рівня фізичного стану здоров'я цієї шкільної вікової групи.

Теоретичне значення результатів дослідження полягає в обґрунтуванні і фактичному підтвердженні специфічності дозування фізичного розвитку дітей шкільного віку в процесі використання комплексу вибору видів діяльності та перевірці їхньої ефективності;

розширенні особливостей можливості, доцільності, показників оптимальності дії фізичного тренувального навантаження, оптимального середовища для фізичного розвитку і оздоровлення дітей шкільного віку;

уточненні специфічних вимог до організації і методик фізичного виховання в літніх ТОВ, пов'язаних з погіршенням стану здоров'я, неоднорідністю по антропометричному контингенту, необхідністю для частини дітей адаптації в нових кліматичних умовах і нетрадиційним обсягом фізичного навантаження.

Практичне значення дослідження полягає:

у створенні експрес-методики, яка дозволяє оптимально і оперативно розподілити дітей по групах для занять;

розробці та апробації оздоровчих програм, адаптованих до особливостей кожної групи дітей, що дає змогу здійснювати корекцію різних компонентів

їхнього фізичного стану, підвищити рівень індивідуалізації педагогічного процесу з фізичного розвитку та зміцнення здоров'я в літньому ТОВ; створені моделі планування та оцінки заходів щодо фізичного розвитку дитини як передумови її здоров'я.

Надійність і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечується обґрунтуванням вихідних позицій, використанням комплексу взаємодоповнюючих методів відповідно до предмету і завдань дослідження; системним аналізом теоретичного й емпіричного матеріалів; підвищенням якісних показників рівня фізичного розвитку дітей у літньому оздоровчому таборі.

Апробація та впровадження результатів дослідження здійснювалося у ході дослідно експеременталної роботи зі студентами Львівського державного інституту фізичної культури. Основні положення та результати дослідження обговорювались на наукових конференціях: "Молода спортивна наука України" (Львів, 1999), звітній науковій конференції кафедри Львівського державного інституту фізичної культури та на підсумкових наукових конференціях викладачів ЛДІФК (1997-2000 рр.). Результати дослідження впроваджені в с/ш 89 м. Львова (довідка №66 від 19.09.2001 р.), та Комітетом з питань молоді і спорту (довідка №96 від 11.V.2001 р.).

Публікації. Основний зміст дослідження відображено в 6 публікаціях автора, серед яких 4 статті в наукових фахових виданнях та матеріали конференцій.

Структура дисертації. Дисертація складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури (175 найменувань), додатків. Основний зміст дисертації викладено на 160 сторінках. Робота містить 20 таблиць і 4 рисунки на 14 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовується вибір теми, її актуальність і доцільність, визначається об'єкт, предмет, мета дослідження, формулюється гіпотеза, основні методологічні засади, методи і завдання дослідження, розкриваються його наукова новизна, теоретична і практична значущість, наводяться відомості про апробацію, впровадження результатів та структуру дисертації.

У першому розділі - **"Об'єктивні соціально-педагогічні передумови формування фізичної підготовленості дітей у літньому оздоровчому таборі"** обґрунтовано актуальність вдосконалення фізичного стану дітей у літніх оздоровчих таборах як соціально-педагогічної проблеми, розкрито рівень її дослідженості в науковій літературі, теоретико- правові підходи щодо сприяння фізичному розвитку дитини як суспільної цінності та соціально- педагогічні передумови вирішення проблеми фізичної підготовленості та рухової активності школярів.

В Україні проблема збереження здоров'я дітей набирає [illegible] медичного, але й педагогічного, і особливо – соціального. [illegible] опитування дітей 10-14 років дозволяє виявити тенденцію зростання [illegible] факторів ризику, які в цілому негативно впливають на стан здоров'я [illegible] й алкоголь, і відсутність фізичної активності, наркозалежність, постійні психологічний дискомфорт, хронічні захворювання, небезпечний [illegible] надлишкова вага тощо.

Поширеність різноманітних ризиків для здоров'я дитячого середовища неоднакова. Особливу тривогу викликає паління, наркотики, психогенні речовини, оскільки власне ці фактори ризику посилюються у процесі дорослішання.

Можна сказати, що фізичне здоров'я і фізичний розвиток дітей сьогодні значною мірою залежить навіть від того, наскільки оперативно і ефективно вчителі та соціальні педагоги зможуть ізолювати фактори ризику від дитячого середовища, наскільки діти будуть підготовленими морально і фізично загартованими, щоб не включати ці фактори у власне життя.

Безперечно, для різних вікових груп дітей названі ризики мають неоднакове значення. Так, у віці 10-15 років домінуючим ризиком є відсутність фізичної активності, а вже в 16 років відсутність фізичної активності ділить перше місце з палінням. Це зумовлює звернення особливої уваги на розвиток фізичної активності дітей, підсилюючи нею волю дітей їх опір різним негативним факторам, та пошуку шляхів і умов вдосконалення фізичного стану цього вікового віку.

Статистичні дані різних відомств і установ свідчать про значні негативні зміни останнім часом у нормальному фізичному розвитку дітей та погіршення стану їх здоров'я, що, безумовно, загострює актуальність проблеми організації оздоровлення як на рівні державних офіційних структур, так і наукових досліджень.

Аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури дозволив розкрити зміст таких понять наукового тлумачення, як "фізична активність", "рухова активність", "фізичний розвиток", "оздоровча фізична культура", "фізичне виховання", "фізична рекреація", "здоров'я людини", "здоровий спосіб життя".

З огляду на мету і завдання нашого дослідження ми розглядаємо фізичний розвиток дитини як сукупність антропометричних систем організму, які визначають рухову діяльність, а рухову активність як одних з основних факторів, які забезпечують рівень загального зміцнення організму, стану кісткової, м'язової та серцево-судинної системи.

Шкільні програми з фізичного виховання як педагогічної умови підготовки дітей до здорового способу життя і фізичної активності мало сприяють зміцненню здоров'я дітей і спрямовані в основному на виконання регламентованих фізичних дій, обов'язкових для всіх.

З метою покращення фізичного стану дітей організація фізичного

виховання з оздоровчою спрямованістю повинна відповідати таким вимогам:

- адекватність змісту, обсягу, інтенсивності рухової діяльності учнів їх віку і статевим особливостям;

- поєднання занять з руховою активністю з раціональним режимом занять та відпочинку, використання гігієнічних умов і природніх факторів загартування;

- забезпечення систематичного лікарського і педагогічного контролю за всіма психо-фізіологічними показниками розвитку школяра.

Законодавча і нормативна база щодо підтримки розвитку фізичної культури і спорту в Україні увібрала в себе кращі світові досягнення у цій галузі і містить цілий ряд документів та постанов, основними завданнями яких є на сучасному етапі сприяння духовному і фізичному розвитку нації, забезпечення переорієнтації фізкультурно-спортивної галузі на зміцнення здоров'я населення засобами фізичного виховання, оздоровлення підростаючого покоління.

Вимоги до функціонування оздоровчих дитячих закладів також регламентовані державними та науково-методичними документальними і спрямовані на оздоровлення дітей та корекцію відхилень у їх фізичному розвитку.

Історія розвитку літніх таборів відпочинку для дітей свідчить про поступове зміщення акценту з ідейно-виховної та змагально-нормативної спрямованості їх діяльності на оздоровчо-розвивальну, однак пошук оптимальних шляхів та спеціальних методик оцінки розвитку дітей не продовжується.

Все це разом спонукало нас до самостійної розробки експрес методики оцінки рівня фізичного стану дітей з метою розподілу їх по групах для проведення різного типу фізичних оздоровчих занять на період їх перебування в літньому таборі оздоровлення та відпочинку.

У другому розділі – **"Соціально-педагогічні технології розвитку фізичної підготовленості особистості дитини в умовах літнього оздоровчого табору"** представлено теоретичні основи моделювання соціально-педагогічного процесу як умови покращення фізичного стану дітей у літньому ТОВ, розкрито організацію та хід педагогічного експерименту з посилення рівня фізичної підготовленості дітей у ТОВ, обґрунтовано ефективність експериментальної моделі підвищення рівня фізичного стану і підготовленості у літньому ТОВ.

В Україні з минулих десятиліть залишився великий власний досвід забезпечення умов для фізичного вдосконалення дітей, який і зараз використовують численні установи й організації. Але цьому педагогічному досвіду притаманні деякі властивості, що певною мірою обмежують його сьогоденну ефективність: відсутність цілісної теорії формування здорового фізичного стану дітей, системності та взаємозв'язку зусиль різних структур і організацій, дещо застарілі методи, розраховані на іншу суспільно-економічну ситуацію тощо.

Науково обґрунтовані теорія і практика формування достатньої фізичної підготовленості школярів різного віку передбачають надзвичайно важливу роль різних державних соціально-виховних інститутів та їх педагогічних кадрів (шкіл, клубів, об'єднань, дитячих центрів) у процесі планування, розробки, впровадження і координації зусиль при створенні різноманітних проектів, пов'язаних з покращенням фізичного стану дітей.

Розробляючи педагогічний експеримент, ми, перш за все, дбали не лише про виявлення об'єктивних даних про фізичний стан дітей, але й про виявлення тих передумов і механізмів, які за відповідної організації педагогічного процесу забезпечують необхідною інформацією педагогів, висвітлюють деякі узагальнені ознаки найбільш вдалих механізмів впливу на рівень фізичної підготовленості дітей, акцентують увагу на нормативному аспекті формування покращеного їхнього фізичного стану.

Педагогічний експеримент проводився у два етапи: на вихідному етапі було розроблено модель експериментальної програми фізичного оздоровлення дітей, з врахуванням якої та особливостей кожної групи дітей підготовлено пакет програм для роботи у літньому ТОВ. На початку і в кінці формуючого експерименту проводилась оцінка рівня фізичного стану дітей за розробленою нами експрес-методикою.

З метою забезпечення оздоровчої ефективності занять програми фізичного виховання для роботи в літніх ТОВ мають відповідати основним вимогам:

- бути комплексними, включати різноманітні засоби і методи фізичного виховання, які забезпечують багатогранність впливу;
- бути гнучкими у застосуванні традиційних і нетрадиційних засобів та регулюванні обсягу й інтенсивності навантаження з врахуванням індивідуально-групових особливостей дітей;
- бути орієнтованими на вікові особливості дітей з метою забезпечення у них стійкого активного інтересу до занять різноманітними фізичними вправами.

Оздоровчо спрямовані різноманітні заняття передбачають вирішення таких завдань: корекцію основних недоліків у спеціальній групі; підвищення фізичних кондицій до середнього рівня у підготовчій групі; підвищення фізичного стану до рівня "вище середнього" у розвиваючій групі; підтримка фізичного стану до рівня "високого" і "вище середнього" у підтримуючій групі; вдосконалення дитини у вибраному виді спорту — у спортивній групі.

Для реалізації зазначених завдань вибрані оптимальні засоби, які можуть сприяти позитивній зміні фізичного стану дітей: рухливі та спортивні ігри, вправи на загальний фізичний розвиток, вправи силові і на гнучкість, походи, туризм, біг, стрибки, оздоровчий біг, ходьба, вправи східних оздоровчих систем, художня, ритмічна гімнастика, коригуюча гімнастика, дихальні, релаксаційні вправи, плавання, купання, заняття з формування оздоровчого способу життя.

Важливим чинником успішної організації фізично-оздоровчої діяльності дітей у літньому ТОВ стало застосування поетапної цілеспрямованої роботи: перший етап – 1–4 дні; другий етап – 5-6 дні; третій етап – 7–8 дні; четвертий – 9 день; п'ятий – 10–17 день; шостий – 18–19 дні; сьомий етап – 20–21 дні.

Такі основи організації і методики проведення цілеспрямованих занять і видів діяльності оздоровчого характеру дозволяють розробляти варіанти програм фізичного виховання з врахуванням конкретних умов кожного літнього дитячого оздоровчого табору. В основу програм покращення фізичного стану дітей нами був закладений принцип поєднання засобів фізичного виховання та індивідуального навантаження залежно від рівня їх фізичної підготовленості та орієнтації на особистість вихованця щодо власного вдосконалення здоров'я як соціальної цінності і самоцінності.

З метою створення організаційно-педагогічних умов формування позитивного ставлення дітей до власного фізичного стану та до здорового способу життя нами розроблена модель планування та оцінки заходів, спрямованих на покращення фізичного стану дитини як оптимальної передумови формування її здоров'я, яку можна застосувати не лише в період тимчасового перебування дитини у літньому таборі оздоровлення та відпочинку, а й під час їх життєдіяльності в школі.

Розроблена модель носить цілісно-системний характер і включає такі компоненти:

- цілі та цінності фізичного розвитку;
- вирішальні фактори фізичного розвитку;
- цілі щодо якісних змін ціннісних завдань фізичного розвитку;
- заходи щодо покращення фізичного стану;
- інструментарій, завдання, реалізацію та якісні наслідки;
- стратегії вдосконалення фізичного стану.

В якості показників фізичної підготовленості ми обрали: раціональне співвідношення маси тіла і росту, оптимальний склад тіла, стан опорно-рухового апарату, гнучкість, м'язеву силу і витривалість. У більшості дітей вони знаходяться нижче середнього значення для даної вікової групи (див. табл. 1).

Застосування розробленої експрес-методики дозволяє диференціювати дітей за рівнем фізичного стану і розподіляти їх по групах, в яких використовується різноманітне фізичне навантаження з посиленням рухової активності дітей. Під час розподілу дітей по групах враховуються не лише кількісні (бали), а і якісні показники. Зокрема у випадку досить помітного відхилення у фізичному стані дитини, вона може бути віднесена до спеціальної групи навіть за умови наявності суми балів більше 18.

Таблиця 1

Порівняльні результати показників фізичної підготовленості учнів в умовах школи і літнього ТОВ (у балах)

№ п/п	Показники	Школа					Літній ТОВ				
		Рівні					Рівні				
		Н.	Н.С	С.	В.С	В	Н.	Н.С	С.	В.С	В
1.	Стан постави	55	По осанці		45	Норма	61	-	39		
2.	Індекс розвитку грудної клітини	68	Вузька	-	32	Норма	55		43		-
3.	Вагово-ростове співвідношення	95	Нижче норми		5	Норма	78	-	19		
4.	Силовий індекс	4	11	47	26	12	7	21	32	18	22
5.	Підняття тулуба із позиції лежачи	32	25	36,5	4	25	12	44	27	11	6
6.	Нахили вперед із позиції стоячи	22	41	36	3	4	38	18	29	12	3
7	Рухова активність	18	19	13	24	26	17	22	30	13	7
8	Середня оцінка	35	20	31	8	6	31	32	33	8	6

За цією рейтинговою оцінкою за сумою попередніх тестів ми виділили три групи:

- спеціальна – до 18 балів;
  підготовча 19 – 23;
  розвивальна 24 – 28;
- загальноприймальна 29 – 32;
  спортивна 33 – 35.

Відповідно до кожної з цих груп визначався режим занять цього контингенту тими видами фізичної вправності, які сприяють їх оздоровленню. Режими відрізняються спрямованістю, використанням домінуючих засобів, інтенсивністю та тривалістю навантажень, інтервалів відпочинку.

В **спеціальній групі** планувалась робота з корекції основних відхилень; використовувались ЛФК, дихальні і релаксаційні вправи (індивідуальні і мікрогрупові); при цьому навантаження дітей мало бути в межах 50% від загального часу; зберігався рівномірний розподіл навантаження дітей у першій і другій половині дня з рівномірними проміжками часу для відпочинку; 30–40 хвилин занять та 30–40 хвилин відпочинку.

Підготовча група вимагала: доведення кондиції фізичної підготовленості дітей до середнього рівня; застосування ЛФК, дихальної гімнастики, релаксійних вправ, вправ оздоровчих систем, оздоровчого бігу та ходьби, рухливих ігор; відводилося 50-60% від загального часу; рівномірний розподіл навантаження протягом дня; за інтенсивністю давалося навантаження 1 год., а інтервал відпочинку - 30-40 хв.

Розвиваюча група. Діяльність в ній спрямована на підвищення показників фізичного стану до рівня "вище середнього"; пріоритетними напрямками стали плавання, загально розвиваючі вправи, рухливі і спортивні ігри, елементи східних оздоровчих систем, тренувально-оздоровчі підходи; інтенсивність занять займала 60-70% від можливого максимуму; потребувала застосування піку навантаження у два періоди – об 11-12 і 17-18 годині; причому заняття продовжувалися півтори години в першій, і в другій половині дня.

Підтримуюча група. Соціально-педагогічна робота з цією групою дозволяла підтримувати фізичний стан дітей на рівні "вище середнього" і "високому"; віддавалася перевага таким видам фізичного вдосконалення як плавання, ігри, елементи допустимих видів боротьби, фізичні тренінги, ускладнені походи, змагання тощо; оптимальна інтенсивність навантаження становила 70-80% від максимуму; допускалися 2-3-годинні тренувальні заняття.

Спортивна група потребувала в вдосконаленні техніки у вибраному (до табору) виді спорту; порівняно з пріоритетами попередньої групи (підтримуючої) систематично застосовувалися все тренування і змагання з різних видів рухової активності, не виключаючи і спортивні та розважальні ігри (національне одноборство, бій навкулачки, стрільба з лука та ін.), навантаження допускалося до 80-90% від максимуму; робота по вдосконаленню фізичного стану дітей цієї групи проводилася в основному за розкладом спортивних секцій, груп і могла займати 2-3 години.

Отримані в результаті контрольних замірів показники (див. додат. 2) показали їх значні зміни у всіх групах формуючої вибірки учнів та засвідчили тим самим ефективність розробленої нами експериментально моделі фізкультурно-оздоровчої діяльності у дитячих літніх таборах оздоровлення та відпочинку; позитивні зміни проявились у респондентів всіх п'яти експериментальних груп: у спеціальній – на 32,0%; у підготовчій – на 23,9%; у розвиваючій – на 22,0%; у підтримуючій на 18,0%; у спортивній – на 12,5%. У контрольній групі рівень фізичного стану збільшився на 6,7% за рахунок загального оздоровлення, режиму життєдіяльності та позитивного природнього середовища.

Результати проведеного нами дослідження підтвердили висунуту гіпотезу і нами змогу сформулювати у загальній висновки.

Таблиця 2

Зміни показників фізичного стану дітей в Е і К групах в умовах літнього ТОВ

Показники	Експериментальна група n = 320			Контрольна група n = 165		
	Перший етап	Заключний етап	P	Перший етап	Заключний етап	P
1. Порушення постави, %	178	142		82	83	
2. Індекс розвитку грудної клітини, %	48,0 ± 0,3	49,6 ± 0,3	0,05	48,6 – 0,3	48,9 – 0,3	0,05
3. Вагово-ростове співвідношення, г/см	298,3 ± 15,5	286,6 ± 15,1	0,05	292,1 – 30,1	293,4 – 16,9	0,05
4. Силовий індекс, %	40,3 ± 0,7	47,2 ± 0,9	0,05	40,7 – 0,6	42,1 – 0,7	0,05
5. М'язева витривалість, (кільк. за хв.)	33,4 ± 1,7	39,7 ± 1,5	0,05	34,2 ± 1,5	36,1 ± 1,4	0,05
6. Гнучкість, см	+ 4,7 – 2,3	+ 7,6 ± 1,9	0,05	+ 5,1 ± 1,6	+ 6,3 ± 1,2	0,05
7. Рухова активність, бали	3,8 ± 0,8	4,7 ± 0,2	0,05	3,9 ± 0,6	4,4 ± 0,3	0,05

ВИСНОВКИ

У дисертації *наведене теоретичне узагальнення і нове вирішення* проблеми розробки механізмів і організаційно педагогічних умов вдосконалення фізичного стану дітей у літньому оздоровчому таборі, що виявляється у визначенні специфічних вимог щодо організації і методики фізичного стану дітей в таборі відпочинку як специфічному соціально-педагогічному середовищі, обґрунтуванні та створенні експрес-методики розподілу дітей по групах для практичної роботи педагога з ними з метою позитивної зміни їх фізичного стану, розробці та апробації оздоровчих програм для кожної групи дітей, визначенні соціально-педагогічних умов підвищення рівня фізичного стану та здоров'я дітей шкільного віку.

1. Проблема збереження здоров'я дітей в Україні є на сьогодні проблемою збереження нації. Це зумовлено як погіршенням стану здоров'я дітей під впливом несприятливої екологічної ситуації, так і поширенням негативних соціальних явищ, що є характерним для нестабільного суспільства.

Головним завданням сучасної національної освіти є формування високорозвиненої, духовно багатої та фізично здорової і підготовленої

особистості, здатної до творчого мислення та тривалої активної життєдіяльності.

2. Фізична активність особистості є невід'ємною складовою компонентою соціальної поведінки людини та формується як за допомогою суб'єктивних, так і соціально-економічних факторів, серед яких чільне місце посідає створення державою належних умов для масового вдосконалення фізичної підготовленості людей.

Цілеспрямована організація рухової активності, спрямована на розвиток рухових здібностей, умінь та навичок, є педагогічним процесом фізичного виховання підростаючого покоління, кінцевою метою якого є фізично-особистісне зростання індивіда. Такий підхід дозволяє розглядати здоров'я людини в єдності його фізичної, психічної та соціальної компонент.

3. Між об'єктивними показниками здоров'я, фізичною підготовленістю, функціональними можливостями і руховою підготовленістю та суб'єктивним ставленням індивіда до свого здоров'я існує тісний взаємозв'язок. Прийняття людиною на себе відповідальності за свій фізичний і психічний стан, вміння цілеспрямовано оперувати, створювати і покращувати людиною свій спосіб *життя лежить в основі формування потреби до здорового способу життя* як психічного утворення.

Організаційною передумовою здорового способу життя особистості є фізичний розвиток дитини як цілісні зміни, що відбуваються у зміцненні й вдосконаленні фізичних сил людини під впливом середовища та спеціально організованого виховання і регулятивної діяльності, *і про складаються нами* як сукупність антропометричних показників і функціональних можливостей основних систем організму, які забезпечують рухову активність.

4. Оздоровчий ефект фізичного розвитку полягає у підсиленні аеробних можливостей організму, рівня загальної витривалості та фізичної працездатності за умов регулярності занять різними фізичними вправами, *поступового збільшення інтенсивності і тривалості навантаження*, його оптимального дозування з врахуванням індивідуальних особливостей організму, віку, статі, стану здоров'я, фізичної підготовленості, взаємозв'язку з загальним режимом дня; комплексного підбору вправ у поєднанні з іншими оздоровчими впливами та нетрадиційними оздоровчими системами. Рухова активність належить до числа основних факторів, які забезпечують рівень *загального зміцнення організму*, стану кісткової, м'язевої та серцево-судинної системи, а також є природнім підґрунтям для подальшого формування різноманітних умінь, навичок, рухових координацій.

5. Вікові анатомо-фізіологічні особливості розвитку дитини зумовлюють вибір змісту і форм виховної роботи та фізичних навантажень. Особливої уваги потребує в цьому відношенні молодший підлітковий вік, який, в зв'язку із статевим дозріванням, характеризується широким діапазоном індивідуальних *відмінностей у фізичному розвитку* та їх відображенням у психіці дитини.

Психофізіологічні труднощі в розвитку підлітка зумовлюють необхідність підвищеної уваги до його здоров'я та необхідність періодичного оздоровлення, оптимальною формою якого ми вважаємо літні оздоровчі табори, які є своєрідним педагогічним середовищем.

6. Наші наукові позиції щодо необхідності і важливості оздоровлення підростаючого покоління узгоджуються з теоретико-правовими державними підходами щодо сприяння вдосконалення фізичної підготовленості дитини як суспільної цінності та визнання пріоритетними завдань активної профілактики захворювань як підтримки первинного рівня і зміцнення фізичного здоров'я на основі коригування способу життя і оздоровчих заходів, управління здоров'ям та його конструюванням.

Законодавчо-нормативна база, яка є потужним пропагандистським засобом збереження та зміцнення здоров'я, повинна формуватися на основі усвідомлення того, що єдиним шляхом збереження та покращення здоров'я молодого покоління є впровадження здорового способу життя, узгоджуватися з підходами та вимогами міжнародного співтовариства у цій сфері життєдіяльності, ґрунтуватися на розвинутій законодавчій базі та на пріоритетності права. Стосовно фізичного стану дітей вона має посідати чільне місце в ієрархії права відповідно до того місця, яке займає здоров'я в ієрархії загальнолюдських цінностей.

Створення ефективної законодавчої та нормативно-правової бази в Україні, спрямованої на розвиток фізичної культури і спорту, сприяє призупиненню спаду фізкультурно-спортивної роботи серед населення, збереженню кадрового потенціалу та матеріально-технічної бази, пропаганді впровадження здорового способу життя, вихованню свідомого ставлення до свого здоров'я як найвищої соціальної цінності.

З метою реалізації права кожної дитини на повноцінний відпочинок і оздоровлення, зміцнення здоров'я, задоволення інтересів і духовних запитів відповідно до індивідуальних потреб розроблено положення про дитячі оздоровчі заклади, зміст, форми і методи роботи в яких повинні визначатись на основі загальнолюдських духовних надбань і цінностей з врахуванням специфіки національних і культурно-історичних традицій.

7. Історичний аспект дослідження розвитку проблеми організації літнього відпочинку дозволив виявити тенденцію поступової зміни видів виховання в установах дитячого відпочинку на набуття пріоритетності вдосконалення фізичного стану як організованого процесу впливу на дітей завдяки заняттям фізичними вправами, гігієнічних заходів і природніх сил для забезпечення необхідного фізичного розвитку та фізичної підготовленості.

Науковий підхід до розв'язання проблеми оздоровлення дітей в ТОВ вимагає чіткого планування соціально-педагогічної роботи та вибір методик діагностування вихованців, які б дозволили об'єктивно зафіксувати зміни фізичного стану дітей за період перебування у таборі.

8. Наявний досвід забезпечення умов для вдосконалення фізичної підготовленості дітей характеризується відсутністю цілісної теорії формування здорового фізичного стану дітей, системності та взаємозв'язку зусиль різних структур і організацій та застарілими, розрахованими на інші суспільно-економічну ситуацію методами, з чого випливає висновок про необхідність створення нової науково обґрунтованої теорії фізичного вдосконалення дитини.

Розробка нових програм фізичного розвитку дітей повинна мати комплексний, інтеграційний характер та охоплювати всі види життєдіяльності дитини (школа, позашкільні заняття, літній відпочинок).

Покращення фізичного стану дитини в умовах школи вимагає врахування індивідуальних особливостей розвитку, проведення корекційної роботи з фізично ослабленими дітьми та створення для них позитивного психологічного клімату, доповнення традиційних програм цікавими для дітей нетрадиційними видами діяльності, обґрунтоване дозування обсягу та інтенсивності навантажень.

Програма покращення фізичного стану дітей в умовах літнього відпочинку в ТОВ повинна враховувати як специфіку умов літнього оздоровчого сезону, так і індивідуально-вікові та фізичні особливості кожної дитини і базуватись на принципі постійності основних засобів фізичного виховання і навантаження залежно від рівня їхньої фізичної підготовленості, використаний на вимоги щодо вдосконалення свого здоров'я, соціальної цінності і самодіяльності.

9. Оптимальним варіантом інформаційного підходу до оздоровлення дітей в ТОВ є розширення дитячої аудиторії за рахунок дітей з групи особливої уваги (підтримуючої та спортивної) за рахунок зі зниженою фізичною підготовленістю.

Робота педагогів в літніх ТОВ вимагає системного підходу, індивідуальної людяності, гнучкими та виховними формами роботи в період оздоровлення та відпочинку, комплексом коригуючої гімнастики, дихальними, релаксаційними вправами, методикою дихання, нетрадиційними видами фізичного розвитку.

10. Створення організаційно-педагогічних умов формування позитивного ставлення підлітків до власного фізичного стану та до здорового способу життя вимагає розробки спеціальної моделі планування та оцінки самостійної фізичного розвитку дитини як оптимальної передумови формування її здоров'я.

Вирішальними факторами покращення фізичного стану та вдосконалення здоров'я дитини є соціальний статус дитини, наявні соціально-педагогічні структури, просвітницька робота, відповідність навантажень вікових та індивідуально генетичним особливостям дитини, ставлення дитини до власного фізичного стану, наявність системи навичок вдосконалення фізичного здоров'я та система педагогічного контролю.

Важливими умовами оздоровлення дітей в умовах ТОВ є вироблення загальної соціально-педагогічної політики покращення фізичного стану дитини з метою її оздоровлення, створення оптимального сприятливого середовища

лля кожної дитини, надання їй при необхідності соціально педагогічної допомоги, поетапність вирішення педагогічних і медичних проблем.

11. Провідними науковими принципами реалізації та ефективності розробленої нами моделі "Планування та оцінки заходів щодо фізичного розвитку дитини як передумови формування її здоров'я" є:

- наявність тісного зв'язку між усіма компонентами моделі;
- хід планування і впровадження соціально педагогічних дій щодо фізичного розвитку дітей від загального до конктерного рівня;
- чітка ієрархічна визначеність цілей/завдань соціально-педагогічної роботи та спрямованість змісту усіх виховних форм роботи щодо покращення фізичного стану дітей у літньому таборі оздоровлення і відпочинку на їх максимальне досягнення;

побудова проективних форм соціально педагогічної роботи таким чином, щоб демонструвати і підсилювати основні цінності цих форм роботи, їхнього змісту у плані покращення фізичного стану і здорового способу життя;

відповідність обраних стратегій підготовій фахівців, наявність співпраці між ними та суб'єкт суб'єктної взаємодії з дітьми.

Корекційна робота з дітьми, що мають відхилення у фізичному стані, повинна будуватись на принципах поступовості, систематичності, різноманітності, деталізації завдань, бути спрямована на пробудження в їх свідомості думки про необхідність власного фізичного вдосконалення та сприймання нею свого фізичного стану як основи, на якій розвиваються її розумові, соціальні та духовні сили, оцінимі зусиллся міжособистісне спілкування та адаптація в довкіллі.

12. Ефективність авторської експериментальної моделі забезпечувалась за рахунок збільшення долі різних видів діяльності оздоровчої спрямованості при деякому скороченні спортивної і прикладної підготовки, різноманітності аеробних вправ з метою цілеспрямованого розвитку витривалості, систематичного використання ігор, вправ, спрямованих на формування правильної, красивої постави, зміцнення і корекції постави дитини, застосування різних вправ і видів діяльності, спрямованих на розвиток гнучкості, витривалості, м'язевої маси і сили, використання у роботі з дітьми набору нестандартних видів діяльності, які не потребують особливого обладнання і спеціальних приміщень, оов'язкового включення теоретичної інформації щодо організації здорового способу життя

13. Дієвість різноманітних експериментальних програм оздоровлення в ТОВ базується на пробудженні у дітей прагнення до самореалізації і особистісного самовизначення та самовдосконалення, використанні національних ігрових видів фізичної культури, що, окрім вдосконалення загального фізичного стану, розширює коло знань з історії, культури, географії рідного краю та сприяє інтелектуальному та особистісному зростанню дітей.

Разом з тим проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів пробдеми.

Так, вимагають подальшого вивчення питання індивідуалізації процесу фізичного розвитку школярів, взаємозв'язку соціально-виховної роботи в школі і позашкільних закладах з проблем формування здорового способу життя, пошуку механізмів педагогічного впливу на підвищення рівнів фізичної підготовленості школярів різних вікових груп.

Основний зміст дисертації відображено у таких публікаціях:

1. Жданова О.М., Оліяр Г.І. Рекреаційна діяльність у зарубіжних країнах// Науковий вісник ВДУ. Журнал Волинського державного університету імені Лесі Українки. Здоров'я, фізична культура і спорт. – №6, 1997. – С. 85-90.
2. Шутка Г.І. Досвід функціонування системи вищої освіти в європейських країнах // Наука і сучасність - К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2000. - Випуск 1. – С. 168-179.
3. Шутка Г.І. Соціально-позитивні передумови вирішення проблеми фізичного розвитку та рухової активності школярів // Наука і сучасність К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2000. – Випуск 2. – С. 198-206.
4. Шутка Г.І. Фізичний розвиток дітей в літніх оздоровчих таборах як актуальна соціально-педагогічна проблема // Соціалізація особистості - К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2000. – Випуск 3. – С. 69-77.
5. Шутка Г.І. Шляхи вдосконалення підготовки фізкультурних кадрів "Проблеми актуалізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення" // Матер. Регіон. Наук.-практ. Конф. 12-13 травня 1998. – С. 64-65.
6. Шутка Г.І. Реалізація стандартів вищої освіти в сучасній підготовці фізкультурних кадрів. // Зб. наук. статей лекторів і аспірантів кафедри фізичної культури та спорту. "Молода спортивна наука України". – Львів, 2000. С. 90-91.

Анотації.

Шутка Г. І. Соціально-педагогічні умови вдосконалення фізичного стану дітей у літньому оздоровчому таборі. - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.05 – соціальна педагогіка. – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ, 2001.

У дисертації наведене теоретичне узагальнення і нове вирішення проблеми розробки механізмів і організаційно-педагогічних умов вдосконалення фізичного стану дітей у літньому оздоровчому таборі, що виявляється у визначенні специфічних вимог щодо організації і методики фізичного стану дітей в таборі відпочинку як специфічному соціально-педагогічному середовищі, обґрунтуванні та створенні експрес-методики розподілу дітей по групах для практичної роботи педагога з ними з метою позитивної зміни їх

БІБЛІОТЕКА ... ДЕРЖАВНОГО ...

фізичного стану, розробці моделі планування та оцінки заходів, спрямованих на покращення фізичного стану дитини як оптимальної передумови формування її здоров'я, розробці та апробації оздоровчих програм для кожної групи дітей, визначенні соціально-педагогічних умов підвищення рівня фізичного стану та здоров'я дітей шкільного віку.

Ключові слова: фізичне виховання, соціально виховна робота, рухова активність, фізичний стан, фізична активність, фізичний розвиток, здоровий спосіб життя, оздоровча фізична культура, здоров'я людини.

Шутка Г.Н. Социально-педагогические условия усовершенствования физического состояния детей в летнем оздоровительном лагере. - Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.05 – социальная педагогика. – Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова. Киев, 2001.

В диссертации изложены теоретическое обобщение и новое решение проблемы разработки механизмов и организационно-педагогических условий усовершенствования физического состояния детей в летнем оздоровительном лагере. Это проявляется в определении специфических требований относительно организации и методики физического воспитания детей в летнем лагере как в специфической социально-педагогической среде.

Определены требования, которым должна отвечать организация физического воспитания с оздоровительной направленностью:

- адекватность содержания, объёма, интенсивности двигательной деятельности учащихся их возрасту и половым особенностям;
- соединение занятий с двигательной активностью с рациональным режимом занятий и отдыха, использование гигиенических условий и естественных факторов закаливания;
- обеспечение систематического медицинского и педагогического контроля за всеми психофизиологическими показателями развития ученика.

Авторский педагогический эксперимент был направлен не только на получение объективных данных о физическом состоянии детей, но и выявление тех условий и механизмов, которые при соответствующей организации педагогического процесса обеспечивают необходимую информацию учителей, освещают некоторые обобщённые показатели наиболее удачных механизмов влияния на уровень физической подготовленности детей, акцентируют внимание на нормативном аспекте формирования улучшения их физического состояния. На его исходном этапе была разработана модель экспериментальной программы физического оздоровления детей, которая носит целостно-системный характер и включает такие компоненты: цели и ценности физического развития, решающие факторы физического развития, цели относительно качественных последствий или задач физического развития,

мероприятия относительно улучшения физического состояния, инструментарий, задачи, их реализацию и качественные последствия, стратегии усовершенствования физического состояния.

С учётом разработанной модели и особенностей каждой группы детей подготовлено пакет программ для работы в летнем оздоровительном лагере. Вначале и в конце формирующего эксперимента проводилась оценка уровня физического состояния детей за разработанной автором экспресс методикой, которая позволяет дифференцировать детей за уровнем физического состояния и распределить их по группам, в которых используются различные физические нагрузки с усилением двигательной активности детей.

Доведено, что программы физического воспитания для работы в летних лагерях должны быть комплексными, включать разнообразные средства и методы физического воспитания, которые обеспечивают многоаспектность влияния; гибкими в использовании традиционных и нетрадиционных средств и регулировании объёма и интенсивности нагрузки с учётом индивидуально-групповых особенностей детей; ориентированными на возрастные особенности детей с целью обеспечения у них устойчивого интереса к занятиям разнообразными физическими упражнениями.

Выявлено, что оптимальным вариантом дифференцированного подхода к оздоровлению детей является распределение детей в группы (специальная, подготовительная, развивающая, поддерживающая и спортивная) за уровнем их физической подготовленности. В соответствии с каждой группой определялись режимы занятий оздоровительными системами физической деятельности, которые способствуют их оздоровлению. Режимы отличаются направленностью, использованием комплексов средств, интенсивностью и длительностью нагрузок, интервалом отдыха.

В разработанной автором модели «Планирование и оценка мероприятий физического развития ребёнка как основы формирования здоровья» учитывалась также и необходимость специальной подготовки педагогов по освоению тренинговыми и воспитательными формами работы, дозированием корригирующей гимнастики, лечебными и релаксационными упражнениями, методикой дыхания, нетрадиционными видами физического развития.

Полученные конечные результаты показали значительные положительные изменения и свидетельствуют об эффективности разработанной экспериментальной модели оздоровительной деятельности в детских летних лагерях оздоровления и отдыха, действенность которой базируется, в конечном итоге, на пробуждении у детей стремления к самореализации и личностному самоопределению.

Ключевые слова. Физическое воспитание, социально-воспитательная работа, двигательная активность, физическая активность, физическое развитие, здоровый образ жизни, оздоровительная физическая культура, здоровье человека.

Shutka II. I. The organization pedagogic conditions of improvement phisical shape of the children in summer health-improvement camp. Manuscript.

The dissertation on candidate of education degree competition on speciality 13.00.05. - social pedagogic. National Dragomanov Pedagogical University, Kviv, 2001.

In this disssertation was mentioned the thioretical generalization and new solvation of the problem of the eleboration the mechanisms and the organization pedagogic cjnditions of imhrovement physicak shape of the children in summer health improvement camp, that appearas in defenition of specific demands of orga nization and methodics of physical shape of the children in health-improvement cfmh as a specific social pedagogic environment, substituted and created by the express-methodics distribution of the in group for the practical work of the peda gogue with them to the positive changes of their physical shape, eleboration and inserting health improvement programmes for each of group of the children, indentifying social pedagogical conditions of the raising of the level of the physical shape and health of school aged children.

Key words: physical training, social education work, liveness activity, physical shape, physical activity, physical development, health way of life, healthy-physical culture, the man healthy.